

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΚΕΝΟ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΗΣ Κ. ΠΑΞΙΝΟΥ

Στις 4 'Οκτώβρη 1914, τὸ νέο καλλιτεχνικὸ περιοδικὸ «Θέατρο», δημοσιεύει μιὰ παράξενη εἶδηση: Ἐνα δεκαεσσάχρονο κοριτσάκι τραγουδᾷ Σαῖν Σάος καὶ Σαμάρρα σὲ μιὰ ἔσπερίδα γιὰ Γάλλους τραυματίες πολέμου. Οἱ ἔφημερίδες μιλάνε γιὰ «ἀποκάλυψη ταλέντου». Τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ἐκτοξεύεται κυριολεκτικὰ πρὸς τὴν ἀναγνώριση, ὅταν φθάνη σὲ ἡλικία 20 ἐτῶν, θριαμβεύτρια τότε στὸν ρόλο τῆς πρωταγωνίστριας, στὴν ὄπερα «Βεατρίκη» τοῦ Δ. Μητρόπουλου.

Πρόκειται γιὰ τὴν δίδα Κωνσταντοπούλου πὺ νυμφεύθηκε σὲ πολὺ νεαρὴ ἡλικία τὸν Ἰωάννη Παξινό, τὴν ἀξέχαστη καλλιτέχνηδα τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου Κατίνα Παξינוῦ Ἡ Κατίνα Παξינוῦ γεννήθηκε τὸ 1900 στὸν Πειραιᾶ. Κόρη πλούσιου βιομηχάνου σὲ ἡλικία 8 χρόνων χάνει τὸν πατέρα της. Ὁ καλλιτεχνικὸς σπόρος ὅμως μέσα της δὲν ἀργεῖ νὰ ἐκδηλωθῇ καὶ παιδὶ ἀκόμα δείχνει τὴν ἔφεσή της γιὰ τὴν τέχνη. Ἐχοντας κλίση στὸ τραγούδι καλλιεργεῖ τὴ φωνή της καὶ σημειώνει μεγάλη ἐπιτυχία.

Σύντομα χωρίζεται ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Παξινό, πλούσιο ἐπιχει-

ρηματία καὶ θεατρικὸ συγγραφέα. Ἀπὸ τότε ἀσχολεῖται σοβαρὰ μὲ τὸ θέατρο. Παντρεύεται τὸν Ἀλέξη Μινωτῆ διατηρώντας τὸ δεύτερο καὶ γνωστὸ ὄνομά της. Ὁ Ἀλέξης Μινωτῆς παίζει σημαντικὸ ρόλο στὴ ζωὴ τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐρμηνεύτριας, μέχρι τὴν τελευταία της στιγμή. Ἀποτελεῖ τὸν συνεργάτη καὶ σύζυγό της, βαδίζοντας στὴν τέχνη καὶ στὴ ζωὴ, ἀπὸ τότε στὸ πλευρὸ της, μέχρι τὶς τελευταῖες της στιγμές.

Ἀπὸ τὸ 1929, ὅταν πρωτοεμφανίζεται ἐπὶ σκηνῆς στὴ «Γυμνὴ Γυναίκα» τοῦ Μπατάιγ, μέχρι πρὸ ἡμερῶν συντριπτικοῦ γιὰ τὸ παγκόσμιο θέατρο θάνατό της ἢ ζωὴ της εἶναι μιὰ συνεχὴς δουλειὰ γιὰ τὸ θέατρο στὸ βωμὸ τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης.

Ἡ παρουσία της εἶναι ἀριστουργηματικὲς παραστάσεις τῶν «Πόθοι κάτω ἀπ' τὶς Λεύκες» τοῦ Ἀμερικανοῦ Εὐγενίου Ο' Νήλ, «Πατέρα» τοῦ Στρίντιπεργκ καὶ «Θεῖο Βάνια» τοῦ Τσέχοφ. Τὸ 1932 προσλαμβάνεται στὰ πρῶτα στελέχη τοῦ νεοϊδρυμένου Ἐθνικοῦ Θεάτρου καὶ ἀριστουργηματικὰ ἐρμηνεύει Ἀρχαία τραγωδία. Μὲ ἀξέχαστες ἀποδώσεις ἀνεβάσει

«Πέρσες», «Άμλετ», (Βασίλισσα) και πολλά άλλα θαυμάσια κλασικά και μοντέρνα δημιουργήματα. Ένσαρκώνει τη Μάννα στο «Ματωμένο γάμο» του Λόρκα και τη Μάννα κυρράγιο του Μπρέχτ, που αποτελεί και το κύκνειο άσμα της.

Έταξίδευσε εις τὸ ἔξωτερό, Ἀγγλία, Ἀμερική: (Τὸ σπίτι τῆς Μπερνάρτα Ἀλμπα-Ἀμερικάνικη Ἐθνικὴ Σιωπὴ), ἀποσπώντας ἀπὸ παντοῦ ἀξιόζηλευτες κριτικὲς. Ἡ προσωπικότης τὸ ταλέντο καὶ οἱ σπάνιες ἀρετὲς τῆς, τὴν ἐπιβάλλουν σὲ κάθε ἐμφάνισί τῆς, στὸ θέατρο, στὸν κινηματογράφο, τὴν τηλεόραση. ἢ τὶς διαφορὲς ἐκδηλώσεις τῆς. Ἐχοντας μελετήσῃ ὀρθοφωνία καὶ μουσική, ἢ φωνὴ τῆς ὑπῆρξε ἓνα ἀπὸ τὰ βασικώτερα ὄπλα τῆς. Ἡ μουσικότης τῶν ἐκφράσεών τῆς - διότι πίστευε ἀπόλυτα στὴ μουσικότητα τοῦ θεατρικοῦ λόγου τὰ γρήγορα καὶ ξαφνικὰ ἡχητικὰ σκαμπανεβάσματα συντονισμένα μὲ τὶς σχεδὸν χορευτικὲς κινήσεις τοῦ κορμιοῦ τῆς, πλαισιώνουν τὶς ἀνεπανάληπτες ἐρμηνείες τῆς, ἀποροφώντας κυριολεκτικὰ τὶς θεατρικὲς τῆς ἐμφανίσεις. Διάβαζε τὸν ρόλο καὶ ἀπροπαρασκευάσῃ τὸν ἀπέδιδε αὐτοσχεδιάζοντας μὲ τὸ ἐπιβλητικὸ προσωπικὸ τῆς στυλ. Ἡ σπάνια μὀρφωσί τῆς τῆς ἐπέτρεπε νὰ ἀνταποκρίνεται σὲ ὅλων τῶν εἰδῶν τὶς θεατρικὲς ἀπαιτήσεις.

Ἡ Κατίνα Παξינוῦ ἀποτελεῖ κριτήριο καὶ λαμπρὸ παράδειγμα πρὸς μῆμιση γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ καὶ παγκόσμιο Θέατρο. Ποτέ, ὅτι καὶ ἂν ἀνάλαβε, δὲν πρόδωσε τὴν Ἑλληνικὴ ὑποκριτικὴ, καὶ μένη ἀξέχαστη ἢ ἀγέρωχη ἀπάντησί τῆς, στὸν Ἑγγλέζο σκηνοθέτη Κέννεθ Τάϋπαν (ᾧ Καλλούτα), ὅταν αὐτὸς κριτικάρειζε τὴν Ἑλληνικὴ τραγωδία: «Βρὲ», τοῦ εἶπε, θέατρο ἐδῶ, ἐσεῖς στὴν πατρίδα σου, ζούσατε μὲ τοὺς πιθήκους πάνω στὰ δέντρα, προδίδοντας ἔτσι τὴν ἐθνική σας περηφάνεια καὶ τὴ συναίσθηση τῆς Ἑλληνικῆς κληρονομιάς.

Δυστυχῶς, τὸ φθινώπορο τοῦ 1971, τῆς ἐκδηλώθηκε ἡ ἀρρώστια πού δυὸ χρόνια ἀργότερα τῆς πῆρε τὴ λάμψη ἀπὸ τὰ μάτια, αὐτὴ πού τόσο καλὰ γνωρίζουν ὅσοι εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ τὴν ἀπολαύσουν ἐπὶ σκηνῆς.

Ἀρκετοὶ μαθητὲς καὶ μαθήτριες τοῦ σχολείου μας εὐτύχησαν νὰ παρακολουθήσουν τὴν τελευταία παράστασή τῆς «Μάννα κυρράγιο», σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς Φιλοτεχνικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ Γυμνασίου τῆς Ἑστίας Νέας Σμύρνης.

Στὶς 3 τὸ ἀπόγευμα στὶς 22 τοῦ Φλεβάρη 1973, ἡ μεγάλη Κατίνα Παξינוῦ παράδωσε τὸ ἀνήσυχο πνεῦμα τῆς. Αὐτὴ πού μὲ πείσμα κατώρθωσε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὅλους τοὺς ἀγῶνες καὶ τὶς ἀντιξοότητες τῆς ζωῆς

ἔσκυψε στὸν ἀθεράπευτο ἀκόμα ἐχθρὸ τῆς ἀνθρωπότητας.

Κηδεύτηκε μιὰ μερὰ μετὰ, καὶ χιλιάδες ἀπὸ τοὺς πνευματικοὺς ἀνθρώπους τῆς χώρας θρήνησαν τὸ χαμὸ τῆς μεγάλης καλλιτέχνης. Τὸ ὄρφανὸ ἐλ-

ληνικὸ θέατρο δημιούργησε κι' ἔθρεψε ἄλλο ἓνα παράδειγμα γιὰ τὸ τί μπορεῖ αὐτὴ ἐδῶ ἡ χώρα νὰ προσφέρει στὴν παγκόσμια πνευματικὴ τέχνη.

Καῖσαρ Π. Χ. Δανιηλόπουλος.